

สารวุฒิสภา

ฉบับที่ 12 : ปีที่ 6 ธันวาคม 2541

ISSN 0858 - 6993

วันคล้ายวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

วันพฤหัสบดีที่ 10 ธันวาคม 2541 เวลา 10.15 นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณหน้าตึกรัฐสภา แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

อนึ่ง ในวันดังกล่าว เวลา 09.30 นาฬิกา ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ พร้อมด้วยรองประธานวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองและข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา นำพานพุ่มดอกไม้ไปถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากนั้นได้ร่วมรื้อรับเสด็จโดยพร้อมเพรียงกัน

บรรณายก

วันรัฐธรรมนูญ
วันพฤหัสบดีที่ 10 ธันวาคม 2541 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ ฯ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

สารบัญ

แควดวงวุฒิ	4
สรุปการประชุมวุฒิสภา	5
บทความ :	
กรณีสภาผู้แทนราษฎรหยิบยก ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐ- ธรรมนูญที่ถูกต้องในชั้นตอน พิจารณาของรัฐสภาขึ้นพิจารณาใหม่	
งานด้านกรรมาธิการ	16
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	28
รัฐธรรมนูญใหม่กับสิทธิที่จะได้รับความ คุ้มครองในกระบวนการยุติธรรม	31
เกร็ดภาษา	35
บอกข่าวต่างแดน	37
รัฐสภาราชอาณาจักรเบลเยียม	38

บทบรรณาธิการ

ปี 2541 กำลังจะผ่านพ้นไป หวังว่าทุกท่านคงจะเตรียมตัวเตรียมใจในการต้อนรับปีใหม่ 2542 ที่กำลังจะมาถึงด้วยกำลังใจที่เข้มแข็งและมีจิตใจที่มั่นคง พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่จะผ่านเข้ามา

สารวุฒิสภาฉบับนี้เป็นฉบับส่งท้ายปี 2541 ขอเสนอเรื่องการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ รวมทั้งการพิจารณาศึกษาเรื่องอื่น ๆ ตามที่วุฒิสภามอบหมายของคณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม วุฒิสภา ซึ่งในส่วนของกรรมาธิการร่างพระราชบัญญัตินั้น คณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไปรวมทั้งสิ้น 12 ฉบับ นอกจากนั้น คณะกรรมาธิการ ฯ ยังได้รับมอบหมายจากวุฒิสภาให้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาและวัฒนธรรมจำนวน 4 เรื่อง ซึ่งได้พิจารณาและเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว จำนวน 3 เรื่อง ที่ประชุมมีมติให้ส่งรายงานพร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องติดตามสาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ. และรายงานดังกล่าวได้ในคอลัมน์ "งานด้านกรรมาธิการ"

สำหรับบทความประจำฉบับขอนำเรื่อง "กรณีสภาผู้แทนราษฎรหยิบยกร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ถูกต้องในชั้นตอนพิจารณาของรัฐสภาขึ้นพิจารณาใหม่" มาเสนอท่านผู้อ่านซึ่งนับว่าเป็นเรื่องหนึ่งในกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีรายละเอียดและขั้นตอนที่น่าสนใจ ส่วนความโดยละเอียดของรัฐธรรมนูญ ฯ เป็นเรื่องของศาลในบททั่วไปพร้อมทั้งบทความจากหนังสือรัฐธรรมนูญของเราในเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญใหม่กับสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในกระบวนการยุติธรรม

๙ - ๖ - ๑ - ๖ - ๖ - ๖ - ๗

หน้า ๘๕๕

ก่อนอื่น ขอแสดงความเสียใจต่อครอบครัวของ **คุณบุญชัย พงษ์เกตุรา** ประธานกรรมการบริษัท ทักซิณปาโลม จำกัด บริษัททักซิณอุตสาหกรรมน้ำมันปาโลม จำกัด และบริษัทโชคพนา จำกัด ที่ต้องจากไป เพราะอุบัติเหตุเครื่องบินตกที่สุราษฎร์ธานี ในฐานะนักธุรกิจสำคัญในภาคใต้และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าคนหนึ่งในวุฒิสภา ขอให้ท่านไปสู่สุคติยังสัมปรายภพตามคุณความดีที่ท่านได้สั่งสมมาในชีวิต

ในขณะเดียวกันก็ขอแสดงความเห็นใจ **คุณธรรมบุญ หวังหลี่** กรรมการผู้อำนวยการใหญ่บริษัทการบินไทย จำกัด ซึ่งกำลังทำหน้าที่เพื่อปากท้องของนักศึกษาทุกชาติที่มาร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ในไทย บริษัทยังต้องมาสูญเสียและรับผิดชอบในอุบัติเหตุครั้งใหญ่ในคราวนี้ด้วย ขอเอาใจช่วยให้มีกำลังใจในการแก้ไขอุปสรรคทั้งปวง เพื่อประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม

สำเร็จลงไปด้วยความภาคภูมิใจของทุก ๆ ฝ่ายนั่นคือ การจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ที่ไทยเราเป็นเจ้าภาพ เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของชาวเอเชีย และชาวโลกทั้งหมด ในความสำเร็จนี้คนที่เห็นเดี๋ยวหลาย ๆ ท่านในวุฒิสภาอย่าง **พล.ต.จารึก อารีราชการัณย์** เลขาธิการคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย **พล.อ. เชษฐา ฐานะจาโร** ประธานโอลิมปิกไทย

บันทึกไว้ด้วยความชื่นชมเช่นกันว่า **คุณหญิงชนิดต์ ปิยะอูย** ประธานคณะกรรมการจัดงานและคณะกรรมการรับเสด็จงาน “**พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.๙**” ครั้งที่ 11 ผ่านไปด้วยความอึ้งใจในงานกุศลอันสดชื่นเหมือนบุปผานานาพันธุ์... นอกจากนั้นยังขอแสดงความชื่นชมร่วมกับคุณหญิงที่โรงแรมดุสิตธานีได้รับเกียรติบัตร “**โบไม้สีเขียว**” ถึง 4 ใบ ในฐานะที่เป็นหนึ่งในบรรดาโรงแรมที่ได้มาตรฐานในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากมูลนิธิโบไม้สีเขียว...

“งานเล็ก ๆ ไม่ งานใหญ่ ๆ ทำ” นั่นคือมุมมองที่ประชาชนเห็นได้ตลอดจากการจัดงานของสมาคมฯ โดยเฉพาะนายกสมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ **คุณสถาพร กวิตานนท์** เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผลิตรายการออกมาในแต่ละปีล้วนมีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองทั้ง ๆ ที่งานในตำแหน่งหน้าที่อื่น ๆ ก็มีมากมายอยู่แล้ว...

ขอแสดงความยินดี แต่ **คุณโพธิพงษ์ ล่ำซำ** ประธานกรรมการบริษัทเมืองไทยประกันชีวิต ที่ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในวิชาชีพด้านธุรกิจ... และอีกท่านหนึ่ง คือ **พล.ร.อ. อีระ ห้าวเจริญ** ผบ.ทร. ในฐานะที่ได้รับประกาศเกียรติคุณเป็น “**บุคคลตัวอย่าง**” ประจำปี 2541 จากมูลนิธิเพื่อสังคมไทย... ภูมิใจด้วยครับผม...

ขอให้ปี 2541 จากไปพร้อมความลำบากยากแค้นของปวงชนชาวไทย ขึ้นปีใหม่ 2542 จะได้ประสบแต่สิ่งดีงาม สดชื่น แจ่มใสตลอดปี และตลอดไป*

ครั้งที่ 1 (สมัยสามัญทั่วไป)
วันศุกร์ที่ 27 พฤศจิกายน 2541

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม ภายหลังจากที่เลขาธิการวุฒิสภา อำนวยพรบรมราชโองการประกาศพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาสมัยสามัญทั่วไป พ.ศ. 2541 ให้ที่ประชุมรับทราบแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วรวม 5 ฉบับ ดังนี้

1.1 ร่างพระราชบัญญัติโอนอาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ฉบับที่...) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบ และลงมติในวาระที่สาม ให้แก้ไขเพิ่มเติม อนึ่งที่ประชุมยังได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการเพื่อแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

1.2 ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบ และลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

1.3 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบ และลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

1.4 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่...) พ.ศ. (การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศและการรับประกันวินาศภัย) ซึ่งคณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบ และลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร อนึ่ง ที่ประชุมยังได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการเพื่อแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

1.5 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่...) พ.ศ. (ภาษีธุรกิจ) ซึ่งคณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน พิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบ และลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร อนึ่ง ที่ประชุมยังได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการเพื่อแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

2. เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว รวม 2 เรื่อง ดังนี้

2.1 รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการท่องเที่ยวและการกีฬา เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้การกีฬา : กรณีศึกษาการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

2.2 รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน เรื่อง มาตรการและแนวทางในการฟื้นฟูเสถียรภาพทางการเงินและการคลังของประเทศฉบับที่ 2 และ ฉบับที่ 3

ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับรายงาน ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการทั้งสอง คณะ เพื่อแจ้งไปยังรัฐมนตรีรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ก่อนเลิกประชุม ที่ประชุมได้ลงมติดังกรรมาธิการเพิ่มในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. จำนวน 2 คน คือ นายวิโรจน์ ภูตระกูล และนายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา และนอกจากนี้ยังได้มีมติให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการควบคุมตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก 30 วัน ตามที่คณะกรรมการร้องขอ

ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญทั่วไป)
วันศุกร์ที่ 4 ธันวาคม 2541

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม หลังจากที่ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมรับทราบรายงานผลการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ประจำปี 2541 แล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ คือ

1. กระตุ้นถาม เรื่อง การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า นายวิชัย โสสุวรรณจินดา ตามรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

2. ร่างพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการการปกครองพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ 2 และลงมติในวาระที่ 3 ให้แก้ไขเพิ่มเติม

3. ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ 2 และลงมติในวาระที่ 3 ให้แก้ไขเพิ่มเติม

4. ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และมีมติให้ส่งคณะกรรมการการแรงงาน และสวัสดิการสังคมพิจารณา โดยมีกำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับฯ

5. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และเนื่องจากที่ประชุมได้ลงมติลงมติให้พิจารณาโดยกรรมาธิการเดิมสภา ที่ประชุมจึงได้พิจารณาในวาระที่ 2 และลงมติในวาระที่ 3 เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

6. ร่างพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน (ฉบับที่..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และมีมติให้ส่งคณะกรรมการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินพิจารณา โดยมีกำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับฯ

7. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาตราทั้งดวงวัด พ.ศ.

8. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ.

๑. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่ตำบลบางเดย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าสาธารณะ บริเวณด้านทิศตะวันตกของ กรุงเทพมหานคร พ.ศ.

10. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่ตำบลคลองสี่ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าสาธารณะ บริเวณด้านทิศเหนือของ กรุงเทพมหานคร พ.ศ.

11. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่แขวงคลองสาม ประเวศ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เพื่อก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าสาธารณะ บริเวณด้านทิศตะวันออกของ กรุงเทพมหานคร พ.ศ.

12. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่ตำบลเมืองคง ตำบลส้มป่อย อำเภอราชโศภิต และตำบลเมืองน้อย อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2168 สายแยกทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2083 (ราชโศภิต) - กันทรารมย์ พ.ศ.

ในการพิจารณาตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามลำดับที่ 7 ถึงลำดับที่ 12 ที่ประชุมได้มีมติให้ตั้งกรรมาธิการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง 6 ฉบับ ประกอบด้วย

1. นางกรองแก้ว อัสวชิน	2. นายกีรินทร์ ชัชวาลวงศ์
3. พลเรือเอก เกาะหลัก เจริญรุภย์	4. นายชัยเขต สุนทรพิพิธ
5. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์	6. นายพินิต อารยะศิริ
7. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย	8. นายเกษม สรศักดิ์เกษม
9. พลเอก วิชิต บุญยะวัฒน์	10. นางสาวสุนันท์ กาญจนาลัย

13. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ที่ประชุมได้มีมติให้ตั้งกรรมาธิการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1. นายเกษม สรศักดิ์เกษม	2. นายดุสิต ศิริวรรณ
3. นายนิพนธ์ วิไลชญยุทธศาสตร์	4. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
5. พลตำรวจเอก วลีขจร เดชกุญชร	6. นายวัฒนา รัตน์วิจิตร
7. นายวิชัย โสสุวรรณจินดา	8. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
9. นายสุชน ชาลีเครือ	10. นายอำนาจ สอนอัมสาตร์

14. ตั้งกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ที่ประชุมได้มีมติให้ตั้งกรรมาธิการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1. นายกำธร ยุตมฤตธีรจ	2. นายชัยเขต สุนทรพิพิธ
3. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์	4. นายนิพนธ์ วิไลชญยุทธศาสตร์
5. นายพร ยูติธรรมดำรง	6. นายพินิต อารยะศิริ
7. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย	8. นายไพศาล พิษมงคล
9. พลตำรวจเอก วลีขจร เดชกุญชร	10. นายวิจิตร ศรีสอาน

ครั้งที่ 3 (สมัยสามัญทั่วไป)
วันศุกร์ที่ 11 ธันวาคม 2541

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม หลังจากที่ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมรับทราบรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และแจ้งเหตุขัดข้องที่ไม่สามารถบรรจุกระทู้ถามเข้าระเบียบวาระการประชุมได้ภายในกำหนดเวลา คือ กระทู้ถามถามนายกรัฐมนตรี เรื่อง การใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ว่างเปล่า ของนายวิชัย โสสุวรรณจินดา แล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมพิจารณาเสร็จแล้ว
2. ร่างพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว
ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ 2 และลงมติในวาระที่ 3 ให้แก้ไขเพิ่มเติม
3. ร่างพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ 2 และลงมติในวาระที่ 3 ให้แก้ไขเพิ่มเติม
4. รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การพัฒนาการค้าและอุตสาหกรรมไทยให้เป็นเลิศในภูมิภาค : การศึกษาเฉพาะเรื่องให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ (อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์) ซึ่งคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรมพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ เพื่อแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป
5. รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การจัดการมลพิษ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ คือ กรณีศึกษาที่ 5 ความปลอดภัยในการก่อสร้าง กรณีศึกษาที่ 6 ผลกระทบจากการขุดเจาะน้ำบาดาลในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาที่ 8 อันตรายที่เกิดจากสารพิษที่ท่าเรือคลองเตย และกรณีศึกษาที่ 9 การประเมินผลการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ บริเวณเกาะพิพิธ จังหวัดกระบี่ ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมพิจารณาเสร็จแล้ว (รวมรายงาน 4 ฉบับ) ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ เพื่อแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป
6. รายงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาวิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภาในการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ 1/2541 ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้รับทราบรายงาน
7. คณะกรรมการวิสามัญฯ ขอขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก 30 วัน นับแต่วันที่ 16 ธันวาคม 2541 ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 174 ที่ประชุมมีมติให้ขยายเวลาได้

โดยปกติทั่วไปไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การจะตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับไม่ว่าจะเป็นการตราเป็นพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญก็ตาม หากได้ผ่านกระบวนการพิจารณาครบตามขั้นตอนก็นำออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ แต่จะเห็นได้ว่าการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายในแต่ละฉบับนั้น หากในแต่ละขั้นตอนที่พิจารณานั้นไม่เห็นชอบด้วยกับร่างกฎหมายฉบับใดก็สามารถที่จะใช้อำนาจยับยั้งเอาไว้ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในกรณีที่ร่างกฎหมายถูกยับยั้งไว้ นั้น รัฐธรรมนูญก็ยังกำหนดให้อำนาจสภาผู้แทนราษฎรสามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาใหม่และลงมติยืนยันเพื่อนำออกใช้บังคับเป็นกฎหมายได้แล้วแต่กรณีไป ซึ่งในกรณีที่ร่างกฎหมายอาจถูกยับยั้งไว้ที่สภาผู้แทนราษฎรสามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้นั้น มีอยู่ ๒ ขั้นตอนด้วยกัน กล่าวคือ

ก. ในขั้นตอนการพิจารณาของรัฐสภา

๑) กรณีวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยในวาระที่หนึ่งหรือในวาระที่สาม (โปรดดูในแผนผังกรณีวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย) ๒) กรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนราษฎร ไม่เห็นชอบด้วย จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการมาพิจารณา ร่วมกันพิจารณา แล้วต่อมามีสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการร่วมกัน (โปรดดูในแผนผังกรณีวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม)

ข. ในขั้นตอนที่พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย กล่าวคือ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ ไม่ทรงเห็นชอบด้วย (โปรดดูในแผนผังกรณีพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย)

ในบทความนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะกระบวนการในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นว่ามีควมจำเป็นที่จะต้องให้ตรากฎหมายอยู่อีก โดยการหยิบยกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นพิจารณาใหม่ในกรณีที่ถูกยับยั้งไว้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของรัฐสภา ดังนี้ (โปรดดูกับแผนผังการยกร่างพระราชบัญญัติ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นพิจารณาใหม่ของสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ถูกยับยั้งในขั้นตอนพิจารณาของรัฐสภา)

๑. การยกขึ้นพิจารณาใหม่ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ถูกยับยั้งไว้ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดไว้ว่าหากสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่ามีควมจำเป็นที่ต้องตราขึ้นเป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับ สภาผู้แทนราษฎรก็สามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ (มาตรา ๑๗๖) โดยทาง (๑) ประธานสภาผู้แทนราษฎรอาจขอปรึกษาที่ประชุม หรือ (๒) สมาชิกอาจเสนอญัตติ (ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๑๑๑)

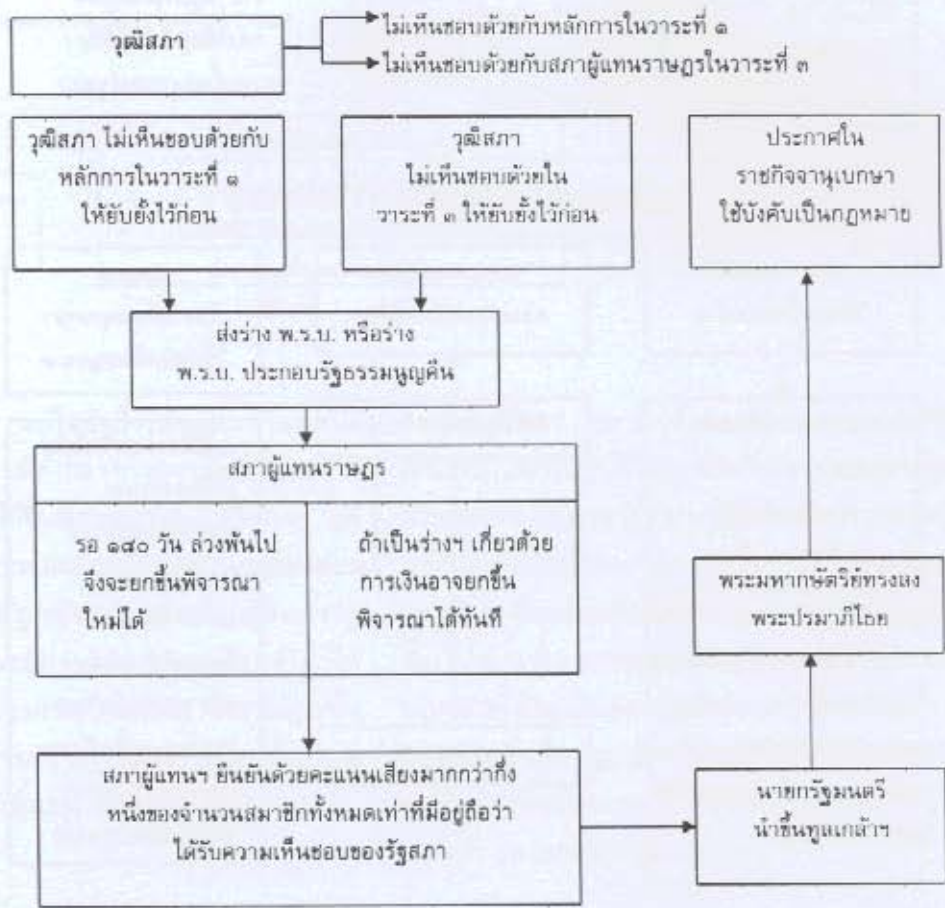
๒. เจ็อนเวลาสำหรับยกขึ้นพิจารณาใหม่ การยกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ถูกยับยั้งไว้ขึ้นพิจารณาใหม่นั้น มีเจ็อนเวลากำหนดไว้ ดังนี้ ๑) ร่างที่เกี่ยวข้องด้วยการเงิน (ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายควมถึง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลดเปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับ อันเกี่ยวกับภาษี หรืออากร (๒) การจัดสรร รับรักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน (๓) การกู้เงิน การค้าประกัน หรือการใช้เงินกู้ (๔) เงินตรา (มาตรา ๑๖๔)) สภาผู้แทนราษฎรอาจยกขึ้นพิจารณาได้ทันที (มาตรา ๑๗๖ วรรคสอง) ๒) ถ้าเป็นร่างที่ไม่เกี่ยวข้องด้วยการเงิน สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันไปแล้ว นับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๑๗๖ วรรคแรก)

๓. จำนวนคะแนนเสียงยืนยันที่จะถือได้ว่าได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา การลงมติยืนยันร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ถูกยับยั้งไว้ นั้น หากสภาผู้แทนราษฎรลงมติดียืนยันด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓ (มาตรา ๑๗๖)

๔. ร่างที่จะใช้ยกขึ้นพิจารณาใหม่และขอบเขตของการยืนยัน การยกร่างขึ้นพิจารณาใหม่ของสภาผู้แทนราษฎร แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถยกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ถูกยับยั้งขึ้นพิจารณาใหม่ได้นั้น สภาผู้แทนราษฎรจะต้องลงมติ ได้เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งเท่านั้น กล่าวคือ ยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา (การยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรนั้น หมายถึง การยืนยันในร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้วและได้เสนอไปยังวุฒิสภาทุกประการ) ในการยกร่างขึ้นพิจารณาใหม่

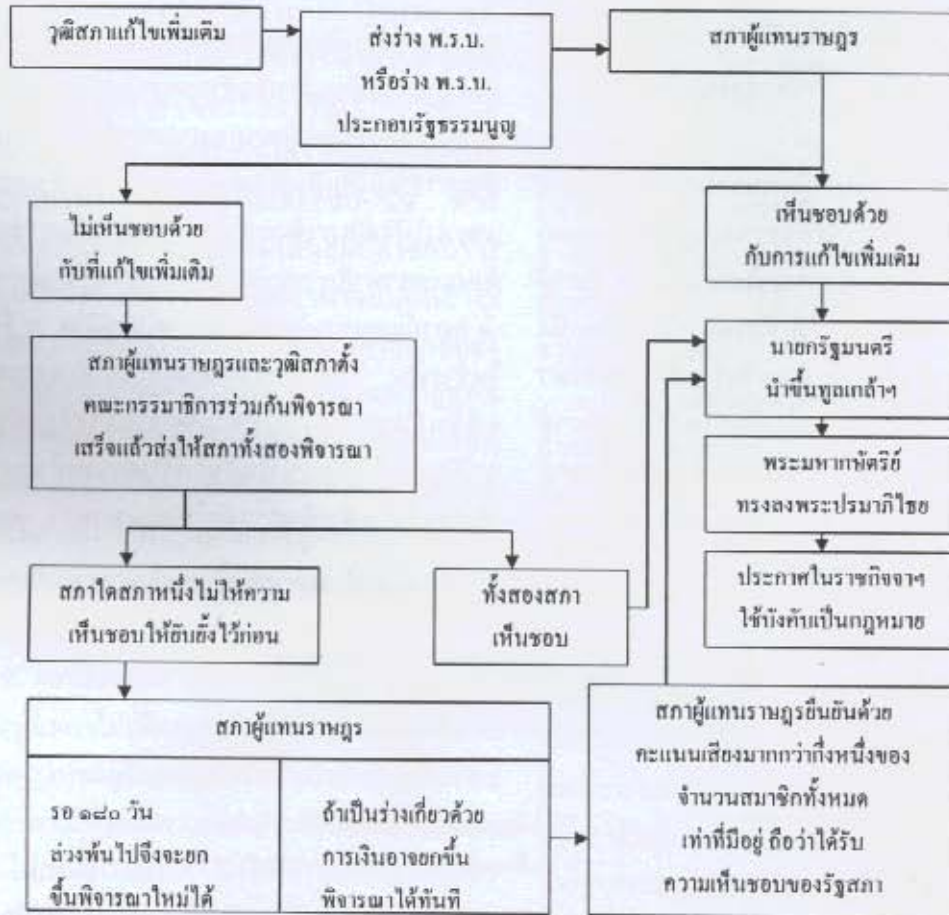
สภาผู้แทนจะต้องลงมติเพื่อยืนยันว่าต้องการให้ตราร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นใช้เป็นกฎหมายเท่านั้น โดยจะยืนยันเอาร่างฉบับเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาหรือจะยืนยันเอาร่างฉบับที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ สภาผู้แทนราษฎรจะเพิ่มบทบัญญัติใด ๆ ขึ้นใหม่ในร่างนั้น ภายหลังที่ยืนยันแล้วไม่ได้เพราะการลงมตินี้ยืนยันของสภาผู้แทนราษฎรในร่างที่ถูกยับยั้งไว้จะมีผลทำให้ถือว่าเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาที่ต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓

กรณีวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย

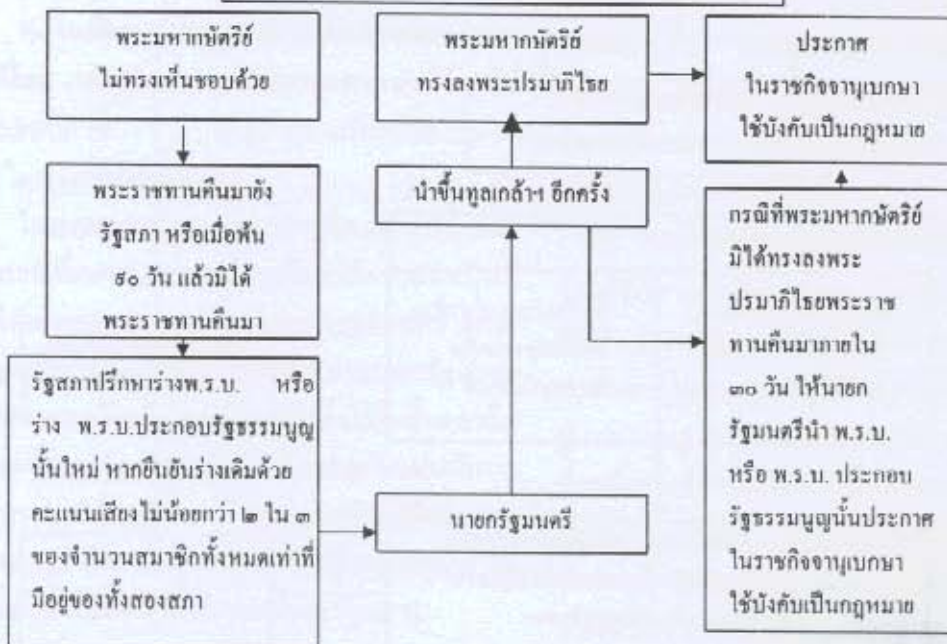

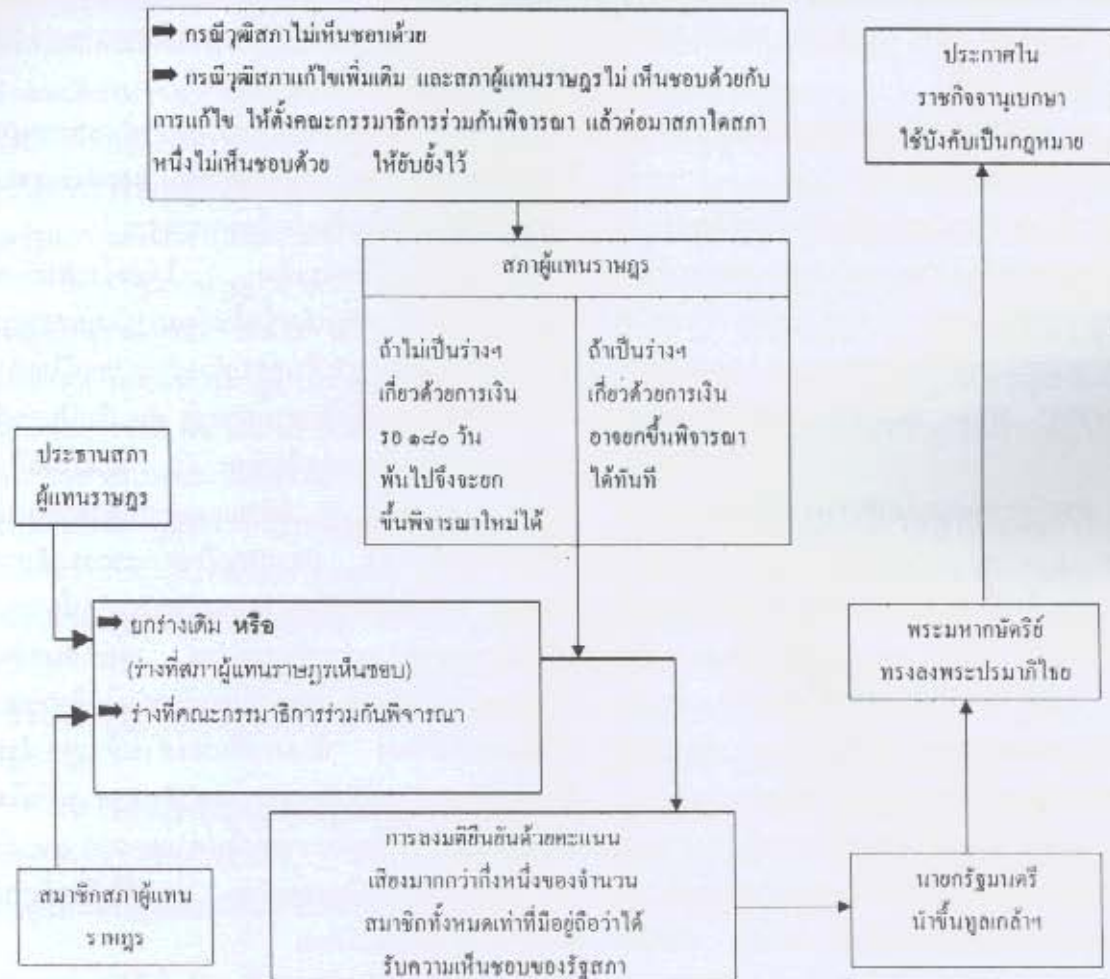
กรณีวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม

กรณีพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบ

**การยกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ถูกลบยั้งในชั้นตอน
พิจารณาของรัฐสภาขึ้นพิจารณาใหม่ ของสภาผู้แทนราษฎร**

อย่างไรก็ดี แม้ในรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการหยิบยกร่างกฎหมายที่ถูกลบยั้งไว้ขึ้นพิจารณาใหม่ได้ก็ตาม แต่การใช้อำนาจดังกล่าวของสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องคำนึงและปฏิบัติให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอันถือเป็นกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่บังคับไว้ให้ต้องปฏิบัติตามทุกประการเป็นสำคัญ เพราะมิฉะนั้นแล้วจะทำให้เป็นการตรากฎหมายที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญได้ และเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกทั้งสองสภา หรือนายกรัฐมนตรี เห็นว่าเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้อง ก็อาจอาศัยสิทธิส่งความเห็นไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นการตรากฎหมายที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ก็จะส่งผลให้ไม่สามารถจะนำร่างกฎหมายฉบับนั้นไปดำเนินการตามขั้นตอนและประกาศใช้เป็นกฎหมายได้อยู่นั่นเอง (ดูตัวอย่าง ในกรณีที่มีการยกร่างกฎหมายขึ้นพิจารณาโดยไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓-๑๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑)

สรุปย่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่๑๓-๑๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ โดยคัดเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการตรากฎหมายขึ้น โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเท่านั้น

มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. การที่สภาผู้แทนราษฎรเพิ่มมาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ภายหลังจากที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๗๖จะทำให้ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และต้องตกไปตามมาตรา ๒๖๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

ประเด็นนี้ กระบวนการตราพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ บัญญัติว่า ร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มาตรา ๑๖๕ บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี มาตรา ๑๗๒ บัญญัติให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อวุฒิสภา และวุฒิสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นให้เสร็จภายในกำหนดเวลา ตามมาตรา ๑๗๔ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จ ให้ถือว่า วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓ คือ ให้นำนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อ

พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอมาเสร็จภายในกำหนดเวลา จะต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๗๕ คือ

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓ ถ้าเป็นกรณีอื่นให้แต่ละสภาดังบุคคลซึ่งเป็น หรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้คณะกรรมาธิการร่วมกันรายงาน และเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

ร่างพระราชบัญญัติที่ถูกยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๗๕ สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง ต่อเมื่อล่วงพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๗๕ (๒) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยสำหรับกรณียับยั้งตามมาตรา ๑๗๕ (๓) แต่ถ้าวางพระราชบัญญัติที่ถูกยับยั้งนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ตามมาตรา ๑๗๖ วรรคสอง ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรยกร่างพระราชบัญญัติที่ถูกยับยั้งขึ้นพิจารณาใหม่ตามมาตรา ๑๗๖นี้

ไม่ว่าจะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องการเงินหรือไม่ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๖ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรยกร่างพระราชบัญญัติที่ถูกยับยั้งขึ้นพิจารณาใหม่นั้น สภาผู้แทนราษฎรลงมติได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ยืนยันร่างเดิมหรือยืนยันร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา การยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรหมายถึง การยืนยันร่างพระราชบัญญัติเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้เสนอไปยังวุฒิสภาทุกประการ ซึ่งมีผลตามมาตรา ๑๗๖ ที่ให้ถือว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ซึ่งจะต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓

การที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ซึ่งเป็นร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง

ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรและลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากในวันเดียวกันให้เพิ่มบทบัญญัติมาตรา ๓ ทวิ ซึ่งภายหลังได้ปรับปรุงเลขมาตราเป็นมาตรา ๙ เพื่อระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๙ วรรคสองด้วยนั้น เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นโดยยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของวุฒิสภา จึงถือไม่ได้ว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา เพราะตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๙๐ รัฐสภาต้องประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

การที่สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเพิ่มบทบัญญัติมาตรา ๙ ภายหลังที่ลงมติยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เป็นการตรากฎหมายที่ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๖ ประกอบมาตรา ๙๓ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๐ เมื่อร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. จึงตกไปทั้งฉบับตามมาตรา ๒๖๒ วรรคสาม"

กฎหมายและเอกสารอ้างอิง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐
- คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓-๑๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

งานด้านกรรมการ

โดย คณะกรรมการ

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญ วุฒิสภา
ระหว่างวันที่ 16 พฤศจิกายน 2541 ถึง 15 ธันวาคม 2541

คณะกรรมการสามัญ/เรื่องที่พิจารณา	ประชุมคณะ กรรมการ จำนวน/ครั้ง	ประชุมอนุฯ คณะทำงาน จำนวน/ครั้ง	จัดสัมมนา	ศึกษาสูงาน ในประเทศ
1. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ - พิจารณาญัตติที่ได้รับมอบหมายจากวุฒิสภา	5			
2. คณะกรรมการการคมนาคม - พิจารณาศึกษาญัตติเรื่อง การพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทย	2			
3. คณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน - พิจารณาศึกษาเรื่อง “มาตรการและแนวทางในการฟื้นฟูเสถียรภาพทางการเงินและการคลังของประเทศ” - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ธนาคารออมสิน (ฉบับที่..) พ.ศ.	3 1			
4. คณะกรรมการการต่างประเทศ - พิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติและองค์การระหว่างประเทศ	2			
5. คณะกรรมการการทหาร - พิจารณาแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา	1			
6. คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา - พิจารณาติดตามการดำเนินงานตามแนวคิดเกี่ยวกับการใช้การกีฬาเป็นจุดขายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	1			
7. คณะกรรมการการบริหารและการยุติธรรม - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ฉบับที่..) พ.ศ. - พิจารณาศึกษาญัตติเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม	1 4			

คณะกรรมการสามัญ/เรื่องที่พิจารณา	ประชุมคณะกรรมการ จำนวน/ครั้ง	ประชุมอนุ คณะทำงาน จำนวน/ครั้ง	จัดสัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ
8. คณะกรรมการการปกครอง - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. จำนวน 4 ฉบับ - พิจารณาศึกษาเรื่องปัญหายาเสพติด - พิจารณาศึกษาสรุปรายงานผลเบื้องต้นเรื่อง บทบาทราชการส่วนภูมิภาคกับการกระจาย อำนาจของรัฐ	5 1 2			
9. คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการ สังคม - พิจารณาศึกษาญาติ เรื่อง ความเป็นไปได้ใน การให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงาน ระหว่างประเทศเพิ่มเติม - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ.	3 2			
10. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน - พิจารณาสรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน - พิจารณาเกี่ยวกับอุบัติเหตุของคณะกรรมการ - จัดเสวนา เรื่อง “การนำขยะและน้ำเสียมา ใช้ประโยชน์ด้านพลังงานและด้านเกษตร” - เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัด แม่ฮ่องสอน	2 2		1	1
11. คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม - พิจารณาศึกษาร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่ง ชาติ	2			
12. คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม - พิจารณาศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการค้า และอุตสาหกรรมไทยให้เป็นเลิศในภูมิภาค : การศึกษาเฉพาะเรื่องให้สอดคล้องกับสภาว การณ์	2	5		
13. คณะกรรมการการสาธารณสุข - พิจารณาร่างรายงานของคณะทำงาน	1			

คณะกรรมการสามัญ/เรื่องที่พิจารณา	ประชุมคณะ กรรมการ จำนวน/ครั้ง	ประชุม อนุฯ คณะทำงาน จำนวน/ครั้ง	จัดสัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ
- พิจารณาเรื่อง การจัดประชุมและสัมมนา	1			
14. คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและ ผู้สูงอายุ				
- พิจารณาศึกษาปัญหาเยาวชนเสพยาเสพติดในเด็กและ เยาวชน	4			
15. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม				
- พิจารณาการเตรียมการนำเสนอรายงานของ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม	3			
16. คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและ พิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ				
- พิจารณาตรวจรายงานการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 12,13(สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ 13,18 มีนาคม 2541 และครั้งที่1 (สมัย วิสามัญ) วันศุกร์ที่ 22 พฤษภาคม 2541	9			
คณะกรรมการสามัญตามมาตรา 135 คณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ ประวัติ และความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการ เสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบ ปรามการทุจริตแห่งชาติ				
- พิจารณาเกี่ยวกับบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	2			

ภาพถ่าย

เยี่ยมชมการะ

บุคคลสำคัญชาวต่างประเทศเข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 จำนวน 4 คณะดังนี้

วันพฤหัสบดีที่ 19 พฤศจิกายน 2541 เวลา 11.00 นาฬิกา ฯพณฯ เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐสิงคโปร์ประจำประเทศไทย นาย วอง กวอก ปิน (Mr. Wong Kwok Pun) ในโอกาสเสด็จเยือนประเทศไทย

วันจันทร์ที่ 23 พฤศจิกายน 2541 เวลา 11.00 นาฬิกา ฯพณฯ เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐนิวซีแลนด์ประจำประเทศไทย นายฮาร์วี โบดีน เชียลส์ (Dr. Harry Bodan Shields) ในโอกาสเข้ารับหน้าที่

เวลา 16.00 นาฬิกา คณะผู้บริหารระดับสูงของสถาบัน RMIT (The Royal Melbourne Institute of Technology) จากเครือรัฐออสเตรเลีย รวม 4 คน ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย

วันศุกร์ที่ 27 พฤศจิกายน 2541 เวลา 09.00 นาฬิกา คณะนักธุรกิจไทย-จีน จำนวน 50 คน โดยการนำเข้าพบของนายไพโรจน์ เปี่ยมพวงสานต์ และ นายสวัสดิ์ ทวยรุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา

ภาพถ่าย

เขียนการวะ

วันจันทร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2541 เวลา 11.00 นาฬิกา นายอาษา เมฆสวรรค์ รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ให้การรับรอง ขบวนการ ประธาณวุฒิสภาแห่งสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน นาย Ali Akbar Nategh Noori และ คณะ ฯ ในโอกาส มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 และในโอกาสนี้ ได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยง อาหารกลางวัน เพื่อเป็นเกียรติแก่คณะ ฯ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัล ปริ้นเซส ทลานหลวง

กิจกรรมวุฒิสภา

วันพุธที่ 25 พฤศจิกายน 2541 เวลา 08.00-16.30 นาฬิกา ขบวนการ ประธาณวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ พร้อมด้วย ตัวสมาชิกวุฒิสภาและเจ้าหน้าที่ ประมาณ 60 คน ได้เดินทางไปศึกษาดูงานและเยี่ยมชมสนามกีฬาหลักในการแข่งขันกีฬา เอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ซึ่งจะมีขึ้นระหว่างวันที่ 6-20 ธันวาคม 2541

วันศุกร์ที่ 27 พฤศจิกายน 2541 เวลา 08.30-09.00 นาฬิกา ขบวนการ ประธาณวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ได้เปิดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง "ความจำเป็นเร่งด่วนของโปรแกรมวิชาพระพุทธศาสนาสถาบันราชภัฏในสถานการณ์ปัจจุบัน" ของคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ณ ห้อง 213 - 216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2

ภาพถ่าย

กิจกรรมวุฒิสภา

วันศุกร์ที่ 11 ธันวาคม 2541 เวลา 09.20 นาฬิกา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมฝ่ายค้าน ยื่นคำร้องต่อ ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ขอให้ถอดถอนนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกจากตำแหน่งตามมาตรา 303 ของรัฐธรรมนูญ ฯ ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2

กิจกรรมคณะกรรมาธิการ

วันศุกร์ที่ 20 พฤศจิกายน 2541 เวลา 08.30 - 16.30 นาฬิกา คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ วุฒิสภา จัดเสวนาเรื่อง "กฎหมายที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยในยุค IMF" ณ ห้องประชุม 213 - 218 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2

วันพฤหัสบดีที่ 26 พฤศจิกายน 2541 เวลา 12.30 - 16.30 นาฬิกา คณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน วุฒิสภา จัดเสวนาเรื่อง "การนำขยะน้ำ และน้ำเสียมาใช้ประโยชน์ด้านพลังงานและด้านการเกษตร" ณ ห้องรับรอง 1 - 2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2

ภาพถ่าย

กิจกรรมคณะกรรมาธิการ

๒

คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ วุฒิสภา เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ตามคำเชิญของสภาแห่งชาติสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ 9 - 14 ธันวาคม 2541

กิจกรรมสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๓ วันพุธที่ 25 พฤศจิกายน 2541 เวลา 09.00 นาฬิกา นายจ่านงค์ สวมประคำ รองเลขาธิการวุฒิสภาพร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา นำพวงมาลาไปถวายบังคมพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไนนามของวุฒิสภา เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสรณ์ สวนลุมพินี

วันเสาร์ที่ 12 ธันวาคม 2541 เวลา 12.00 นาฬิกา นางสุวิมล ภูมิสิงหราช รองเลขาธิการวุฒิสภา นายพิเชษฐ์ กิติสิน และนางสาววรรณิ เกตุหนูดี ผู้ช่วยเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ร่วมให้การรับรองคณะผู้ติดตามประธานาธิบดีสาธารณรัฐชิลีและสื่อมวลชน จำนวน 57 คน ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยเป็นการส่วนตัว

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการวิสามัญ วุฒิสภา
ระหว่างวันที่ 16 พฤศจิกายน 2541 ถึง วันที่ 15 ธันวาคม 2541

คณะกรรมการธิการวิสามัญ	ประชุม/เดินทาง จำนวนครั้ง
1. คณะกรรมการธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. และกิจการวุฒิสภา	4
2. คณะกรรมการธิการวิสามัญศึกษาการใช้บังคับกฎหมาย - พิจารณาติดตามศึกษาการใช้บังคับพระราชกำหนดเกี่ยวกับการเงินบรรลุผลเพียงใด - พิจารณาติดตามผลการใช้บังคับพระราชกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศว่ามีความก้าวหน้าและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เพียงใด รวม 8 ฉบับ	3 1
3. คณะกรรมการธิการวิสามัญเพื่อศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย - พิจารณาศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย	2
4. คณะกรรมการธิการวิสามัญเพื่อศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล - พิจารณาร่างรายงานปัญหาความไม่สงบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของคณะทำงาน - (คณะทำงาน) พิจารณาเตรียมการยกกร่างรายงานปัญหาความไม่สงบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3 3
5. คณะกรรมการธิการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ - พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ - พิจารณาร่างรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการวิสามัญ ฉบับที่ 3 - (คณะทำงาน) พิจารณาร่างรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการวิสามัญ - จัดเสวนา เรื่อง “กฎหมายที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยในยุค IMF” * - เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	2 2 1 1 1
6. คณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. และร่าง พ.ร.บ. แข่งขันทางการค้า พ.ศ.	8
7. คณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ.	4
8. คณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่..) พ.ศ. - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่..) พ.ศ.	2
9. คณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. - พิจารณาร่าง พ.ร.บ. องค์การมหาชน พ.ศ.	1
หมายเหตุ * การเดินทางไปราชการต่างประเทศในครั้งนี้มีค่าใช้จ่ายประมาณของทางราชการ คณะกรรมการธิการวิสามัญฯ เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด	-

คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม

ไทย กองครม.ศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม เป็น คณะกรรมการสามัญ ประจำวุฒิสภา ชุดหนึ่ง ซึ่งมี อำนาจหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่วุฒิสภามอบหมาย โดยมี นายเกษม สุวรรณกุล เป็นประธานคณะกรรมการ ในการนี้คณะกรรมการได้รับมอบหมายจาก วุฒิสภาให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังนี้

-ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินวุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน และร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับมีสาระสำคัญ คือ เนื่องจากในปัจจุบันสภาพการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา สำหรับพระภิกษุสามเณร มีขอบเขตในการให้การศึกษาอย่างจำกัด และยังไม่มีการบริหารงานที่ชัดเจนและเหมาะสม สมควรขยายขอบเขตการให้การศึกษาของสถาบันการศึกษาดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้น และจัดระเบียบการบริหารงานให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยจัดตั้งสถาบันการศึกษาดังกล่าวขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมในบางมาตราของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการเสนอ และได้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้งสองฉบับไปยังสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาตามรัฐธรรมนูญต่อไป ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ จึงลงมติตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว จำนวน ๒๒ คน โดยกำหนดไว้สภานะ ๑๑ คน และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๐ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว และวุฒิสภาได้ลงมติเห็นชอบในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

-ร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิถยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้น เพื่อส่งเสริมการศึกษาวินัยการพระพุทธศาสนาตังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษา และหลักการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกำหนด

วิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ.
๒๕๒๗ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ไม่มี
การแก้ไข และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัย
สามัญ ครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐
ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบตามที่สภาผู้แทนราษฎร
เสนอ จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ได้รับความเห็น
ชอบจากรัฐสภา ทั้งนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบก
ษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม
๒๕๔๐

ต่อมาคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระ
ราชบัญญัติอีก ๑๐ ฉบับ ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
ศิลปากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๒. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๓. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๔. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๕. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๖. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
มหิดล (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๗. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
บูรพา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๘. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
นครสวรรค์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๙. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๑๐. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ ๑ - ๖ มี
สาระสำคัญลักษณะเดียวกันคือให้มหาวิทยาลัย
สามารถนำรายได้ของมหาวิทยาลัยไปใช้ในกิจการของ
มหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

และให้มหาวิทยาลัยมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ได้
มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ หรือแลกเปลี่ยน
จากรายได้ของมหาวิทยาลัยโดยไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ
เพื่อความคล่องตัวในการบริหารกิจการของมหาวิทยาลัย
และการจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของ
มหาวิทยาลัย หรือที่มหาวิทยาลัยปกครอง ดูแล หรือใช้
ประโยชน์

ร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ ๗ - ๙ มีสาระ
สำคัญลักษณะเดียวกัน คือ ให้มหาวิทยาลัยสามารถนำ
รายได้ของมหาวิทยาลัยไปใช้ในกิจการของมหาวิทยาลัย
ได้โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และให้
มหาวิทยาลัยถือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ทา
วิทยาลัยได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือได้มาโดยการซื้อหรือ
แลกเปลี่ยนจากรายได้ของมหาวิทยาลัย โดยไม่ถือเป็นที่
ราชพัสดุ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารกิจการของ
มหาวิทยาลัยและการจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์
ของมหาวิทยาลัยหรือที่มหาวิทยาลัยปกครอง ดูแล หรือ
ใช้ประโยชน์ และสมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการ
พ้นจากตำแหน่งของอธิการบดี โดยกำหนดให้อธิการบดี
ต้องพ้นจากตำแหน่ง เมื่อสภามหาวิทยาลัยมีมติให้
ถอดถอนเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับ
บทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย
รวมทั้งปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี
รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี และรองคณบดี
เพื่อให้สามารถสรรหาบุคคลที่เหมาะสมในการแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ ๑๐ มีสาระ
สำคัญคือ โดยที่ปัจจุบันพัฒนาการทางการศึกษาใน
ระดับอุดมศึกษา ได้เจริญก้าวหน้าไปเป็นอันมาก
แต่ระบบการบริหารของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ธนบุรี ซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
ยังขาดประสิทธิภาพ และเป็นอุปสรรคต่อการผลิตกำลัง
คนระดับสูง การวิจัยและการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการขาดแคลนบุคลากร จำเป็น
ต้องปรับเปลี่ยนระบบการบริหารให้เป็นอิสระและมี
ความคล่องตัวยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ระบบการบริหารของ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ สมควรเปลี่ยนฐานะของ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีจากการเป็นส่วนราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ซึ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการแต่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาล คณะกรรมาธิการได้ตั้งข้อสังเกตในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ฉบับที่ ๑๐ คือ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีหลักการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อเปลี่ยนฐานะสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ซึ่งเป็นส่วนราชการ ไปเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ แต่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาล ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๐ ที่ประชุมวุฒิสภา ได้ลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร เพราะเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๐ วรรคสอง เนื่องจากมีลักษณะเป็นการยุบส่วนราชการ ซึ่ง รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และสอดคล้องกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. คณะกรรมาธิการจึงเห็นควรที่จะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อรองรับโดยให้มีผลบังคับใช้ไปในคราวเดียวกันกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยฯ ทั้ง 10 ฉบับดังกล่าว เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ไม่มี การแก้ไข และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ 26 ธันวาคม 2540 ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบตามที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอ จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติทั้ง 10 ฉบับดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

นอกจากพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะกรรมาธิการการศึกษาและวัฒนธรรม ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมวุฒิสภาให้ดำเนินการพิจารณาการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. การศึกษาและวัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศและเรื่องที่เกี่ยวข้อง อันมีผลกระทบต่อการศึกษาและวัฒนธรรมทั้งที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าและระยะยาว

๒. บทบาทของศาสนาในการพัฒนาสังคมในปัจจุบันและอนาคต

๓. การนำแผนการศึกษาและวัฒนธรรมไปสู่การปฏิบัติตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนและศึกษาเรื่องการค้ากับดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผน

๔. ความร่วมมือด้านการศึกษา และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน และนานาชาติ การพิจารณาศึกษาใน ๓ เรื่องแรก คณะกรรมาธิการได้แต่งตั้งอนุกรรมาธิการ จำนวน ๓ คณะ เพื่อแยกพิจารณาศึกษาเป็นเฉพาะด้าน คือด้านการศึกษาด้านวัฒนธรรมและด้านศาสนาโดยหยิบยกเฉพาะประเด็นสำคัญที่เห็นว่าเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ เพื่อประยุกต์ให้เข้ากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ ซึ่งรายงานการพิจารณาศึกษาแต่ละด้านจะมีการวิเคราะห์ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลกระทบต่อการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนาอย่างไร ผลกระทบเหล่านี้ มีปัญหาเกิดมลพิษได้อย่างไร หากไม่รีบแก้ไขจะเกิดความเสียหาย นอกจากนี้ได้วิเคราะห์และมีข้อเสนอแนะว่ามีแนวทางที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทยในเรื่องดังกล่าวอย่างไร เพื่อให้สังคม

สามารถอยู่กับความเปลี่ยนแปลง และสามารถเผชิญกับความวิกฤตนั้นได้ โดยทางด้านการศึกษาได้พิจารณาศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทย” ด้านวัฒนธรรมได้พิจารณาศึกษาเรื่อง “แนวทางการปลูกฝังและสร้างเสริมความมีวินัยของสังคมไทย” และด้านศาสนาได้พิจารณาศึกษาเรื่อง “บทบาทของศาสนาในการพัฒนาสังคมไทย” และในการประชุมบางครั้งได้เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น รวมทั้งนำเอกสารข้อเท็จจริงตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการเดินทางไปศึกษาดูงานในประเทศมาประกอบการพิจารณา และคณะกรรมการก็ได้พิจารณาศึกษาเรื่องทั้งสามเสร็จสิ้นแล้ว และได้ส่งให้ที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการพิจารณา ๓ เรื่องดังกล่าว ดังนี้

กระแสโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงหลายประการ ทั้งเรื่องการค้าเสรี ขบวนการประชาธิปไตย สำนักเรื่องสิ่งแวดล้อม แบบแผนชีวิต และวัฒนธรรมบริโภคนิยม ในสถานการณ์ดังกล่าวคนไทยต้องมีความพร้อมที่จะรุกคืบ และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หัวใจของการเสริมสร้างขีดความสามารถของคนคือ การศึกษา การพัฒนาคนเป็นการพัฒนาที่สำคัญที่สุด และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่โครงสร้างและระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต หน้าที่การงาน และความสามารถในการปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนต้องปรับเปลี่ยนโดยมุ่งให้คนชนวัยศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จะได้สามารถเลือกรับข่าวสารและใช้ประโยชน์จากช่องทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งต้องปรับระบบการบริหาร และการจัดการศึกษาให้มี

ประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด เงื่อนไขความสำเร็จอีกประการหนึ่งคือ การประสานพลังของสังคมทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน องค์กรศาสนาวัฒนธรรม ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการศึกษาและการพัฒนาอย่างแข็งขันเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนไทยทั้งมวล และสมรรถนะของประเทศให้สามารถแข่งขันและร่วมมือกับประชาคมโลกได้

เพื่อให้ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมคนไทยในแต่ละช่วงอายุ มีสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นฐานกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและมั่นคงสืบไป คณะกรรมการมีข้อเสนอว่าจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาโดยตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาที่กำหนดหลักการ ปรัชญา และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้ จำเป็นต้องกำหนดองค์กรดำเนินงานจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และกลไกการปฏิรูปการศึกษาโดยเร่งด่วน

ต่อมา ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ ได้พิจารณารายงานทั้ง ๓ เรื่องดังกล่าวแล้วมีมติเห็นชอบและมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำหรับหัวข้อที่ ๔ เรื่องความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนและนานาชาติ คณะกรรมการขอขยายเวลาการพิจารณาศึกษาออกไปอีก ๓๖๐ วัน เนื่องจากว่าการพิจารณาเรื่องดังกล่าวต้องพิจารณาอย่างละเอียดจำเป็นต้องศึกษาเอกสารและข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และจะได้จัดทำรายงานเพื่อเสนอวุฒิสภาพิจารณาในโอกาสต่อไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(ต่อจากฉบับก่อนชุดเดียวกัน)

หมวด 8

ศาล

ส่วนที่ 1

บททั่วไป

มาตรา 233 การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา 234 บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ แทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา 235 การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย ธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

มาตรา 236 การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ และผู้พิพากษา หรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใดจะทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมี เหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 237 ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้รับโอกาส แจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาล ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่า มีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามที่กฎหมาย บัญญัติ

หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(1) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมาย บัญญัติ หรือ

(2) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะ หลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ด้วย

มาตรา 238 ในคดีอาญา การค้นในที่หรือฐานจะกระทำมิได้เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 239 คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และ จะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดย เฉพาะในกฎหมายและต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกัน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลผู้ถูกควบคุม คুমซัง หรือจำคุก ย่อมมีสิทธิพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว และมีสิทธิได้รับการเยี่ยมตามสมควร

มาตรา 240 ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคลในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใด ผู้ถูกคุมขังเองพนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขัง มีสิทธิร้องต่อศาลท้องถิ่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นว่านี้ ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เห็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที

มาตรา 241 ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสีย ย่อมมีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 242 ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังไม่อาจหาทนายความได้ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาทนายความให้โดยเร็ว

ในคดีแพ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 243 บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจงใจ มีค่ามั่นสัญญา ชูเชี่ยว หลอกหลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา 244 บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 245 บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลใดได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือแก่ร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 246 บุคคลใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสิทธิที่เสียไปเพราะการนั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 247 บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุด บุคคลนั้น ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการ อาจร้องขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ และหากปรากฏตามคำพิพากษาของศาลที่รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ว่าบุคคลนั้นมิได้เป็นผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับ

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสีทธิที่เสียไปเพราะผลแห่งคำพิพากษานั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 248 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกา เป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 249 ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ

การเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี

การโยกย้ายผู้พิพากษาและตุลาการโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาและตุลาการนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น เป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญา

มาตรา 250 ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้

มาตรา 251 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการและทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย

การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร พ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา 252 ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวงเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

มาตรา 253 เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ มิได้

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 254 บุคคลจะดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองหรือกรรมการในคณะกรรมการตุลาการของศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นในเวลาเดียวกันมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ต่อฉบับหน้า)

รัฐธรรมนูญใหม่กับสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง ในกระบวนการยุติธรรม

จาก หนังสือรัฐธรรมนูญฉบับเรา
ศดาบัณฑิตมหาวิทยาลัยอาญา

รัฐธรรมนูญใหม่กับการสะท้อนความจำเป็น ในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ความรุนแรงหรืออาจถึงขั้นใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายเข้าจัดการกับผู้เจ้าหน้าที่ของรัฐเชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิด รวมถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลงมือสังหารผู้ต้องหาในคดีอาญา โดยอ้างว่าเป็นการกระทำวิสามัญฆาตกรรมนั้น แม้คนในสังคมไทยอาจถูกกระแสวิกฤตให้หันคล้อยด้วยความสะใจ แต่ก็ควรฉุกคิดใคร่ครวญว่าการปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ความรุนแรงหรือวิธีการที่ผิดกฎหมายโดยอ้างเอาการรักษากฎหมายนั้นย่อมเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำผิดต่อกฎหมายเสียเอง แล้วจะให้ประชาชนแสวงหาแบบอย่างของการรักษากฎหมายโดยชอบด้วยกฎหมายได้อย่างไร อีกทั้งพฤติการณ์ดังกล่าวยังอาจลุกลามไปเกิดเหตุพลัดหลงเป็นผลร้ายแก่สุจริตชนด้วย เพราะมิได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชอบธรรมในการกระทำนั้น ชำร้ายเมื่อเกิดพฤติการณ์นั้น ๆ ชำ ๆ เข้าจนสาธารณชนเห็นเป็นเรื่องปกติก็จะยิ่งทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เคยชินกับวิธีการดังกล่าวข่มขู่ในการใช้ความรุนแรงหรือใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายในการปฏิบัติการเพราะมีความสะดวกมากกว่า และอาจกลายเป็นช่องทางแสวงหาประโยชน์โดยฉ้อฉลจากการใช้อำนาจรัฐนั้นมากขึ้น อันจะส่งผลร้ายยิ่งกว่าอาชญากรรมทั่ว ๆ ไปเสียอีก และในบางกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร่วมมือกับผู้กระทำความผิดก็อาจอาศัยการวิสามัญฆาตกรรมฆ่าปิดปากผู้ต้องหาเสียเองเพื่อมิให้สาวไปถึงต้นตอของ

การกระทำความผิดได้ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้โทษเป็นต้น นอกจากนี้ผลของการใช้ความรุนแรงยังอาจสะท้อนกลับคืนมายังเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่น ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนั้นด้วย เพราะผู้ก่ออาชญากรรมก็ย่อมจะใช้ความรุนแรงตอบโต้เพื่อเอาตัวรอดเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ดีการที่สาธารณชนส่วนหนึ่งเห็นคล้อยด้วยกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ความรุนแรงในการปฏิบัติ ย่อมสะท้อนให้เห็นความเสื่อมศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดที่แท้จริงตามครรลองได้ อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอยู่ยังอาจล่าช้าเกินกว่าที่จะเป็นบทเรียนแก่สังคมให้ได้เห็นโทษของการกระทำความผิดอย่างทันที่ทันที่ ดังนั้นการที่รัฐธรรมนูญใหม่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 75 มีความตอนหนึ่งว่า “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน” จึงมิใช่การบัญญัติเพียงให้อ่านดูสวยหรู หากแต่เป็นภารกิจหลักของรัฐที่จะต้องปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบเพื่อให้การบริการด้านความยุติธรรมแก่ประชาชนมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง มิฉะนั้นแล้วต่อไปสาธารณชนจะแยกไม่ออกเลยว่า การมีกระบวนการยุติธรรมนั้นดีกว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดการด้วยความรุนแรงนั้นอย่างไร

รัฐธรรมนูญใหม่กับการจับกุมคุมขัง

การที่บุคคลคนหนึ่งถูกจับกุมคุมขังย่อมต้องสูญเสียอิสรภาพในระยะเวลาหนึ่งและเสียหายต่อชื่อเสียงอันประเมินค่ามิได้ ในสังคมที่พัฒนาแล้ว จึงต้องมีมาตรการกักขังและตรวจสอบการที่เจ้าพนักงานของรัฐจะใช้อำนาจจับกุมคุมขังประชาชน และตามรัฐธรรมนูญใหม่ก็ได้กำหนดว่าในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ และการออกหมายดังกล่าวจะออกได้ต่อเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือ

ก่อเหตุอันตรายประการอื่น (มาตรา 237)

หลักการดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ออกหมายจับนั้น ไปเป็นให้ศาลเป็นผู้ออกหมายจับซึ่งจะเป็นผลดีต่อความยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวข้องเพราะมีศาลซึ่งมีความเป็นกลางและอยู่ต่างองค์กรกันกับเจ้าพนักงานผู้จับกุมทำหน้าที่กักขังและตรวจสอบความชอบธรรมก่อน แต่อย่างไรก็ดีในส่วนนี้ตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้จะต้องมีกฎหมายออกมารองรับในรายละเอียดอีกชั้นหนึ่งก่อน ในระหว่างของการรอคอยกฎหมายนี้ จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้เกิดมาตรฐานใหม่อย่างดีที่สุดสำหรับการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมอันต้องประสานไปกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

รัฐธรรมนูญใหม่กับการค้นใบที่รโหฐาน

โดยหลักการที่ชอบธรรมแล้ว ที่รโหฐานอันได้แก่บ้านพักที่อยู่อาศัยนั้นย่อมเป็นสิทธิส่วนบุคคลของผู้เป็นเจ้าของและผู้มีสิทธิอยู่อาศัยในบ้านพักที่จะเก็บรักษาทรัพย์สินและกระทำกิจส่วนตัว โดยบุคคลอื่นไม่มีสิทธิที่จะรุกล้ำเข้าไปรบกวนโดยมิได้รับอนุญาต ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปตรวจค้นในที่รโหฐานของบุคคลใดได้จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และต้องถือว่าอำนาจดังกล่าวเป็นเพียงข้อยกเว้นซึ่งจะต้องใช้อย่างจำกัดและเคร่งครัดในทางที่จะต้องรบกวนสิทธิส่วนบุคคลให้น้อยที่สุด โดยวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นย่อม

มุ่งหมายให้การค้นในที่รโหฐานจะกระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อจะพบหลักฐานในการกระทำความผิดหรือบุคคลผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด อันเป็นกรณี queเห็นได้ว่าประโยชน์ของสาธารณะที่จะได้รับจากการตรวจค้นมีน้ำหนักมากกว่าอย่างยิ่ง เมื่อเทียบกับสิทธิส่วนบุคคลที่จะอยู่อย่างสงบสุขในที่รโหฐานนั้น ทั้งนี้ เหตุจำเป็นดังกล่าวจะต้องมีพยานหลักฐานเบื้องต้นพอสมควรที่จะยืนยันได้ว่าการค้นในที่รโหฐานดังกล่าวเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายโดยที่ไม่อาจ

หลีกเลี่ยงไปใช้วิธีการอื่นที่อาจรบกวนความสงบสุขน้อยกว่า ซึ่งย่อมมีความหมายด้วยว่าการค้นในที่รโหฐานจะต้องมีใช้การกระทำในลักษณะตามใจชอบ การแสดงอำนาจ การเรียกเก็บส่วย หรือการสู้มั่วตัวอย่างเพียงเพื่อไว้ว่าอาจจะได้ผล

หลักการดังกล่าวแม้เป็นที่รับรู้ของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษากฎหมายนั้นอยู่แล้วก็ตาม แต่การปกครองโดยหลักนิติธรรมนั้น ความรับรู้แต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นหลักประกันที่เพียงพอ หากแต่จะต้องมีการพัฒนาความรู้ไปสู่ความตระหนักรู้ด้วย โดยจะต้องกำหนดระบบให้เจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจหน้าที่นั้นถูกตรวจสอบได้ และจะต้องเป็นการตรวจสอบตั้งแต่ก่อนที่จะใช้อำนาจหน้าที่นั้นโดยองค์กรที่เป็นที่ยอมรับในความเป็นกลาง การที่เคยฝากความหวังไว้กับการตรวจสอบภายในองค์กรของเจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจหน้าที่นั้นอันได้แก่ การควบคุมดูแลโดยผู้บังคับบัญชาของเจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจหน้าที่นั้นเอง กลับกลายเป็นว่าเกิดข้อครหาที่ประทับติดตัวองค์กรของเจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจหน้าที่นั้นว่ามีใช้การตรวจสอบที่แท้จริง หากแต่เป็นเครื่องมือที่จะปกป้องเจ้าพนักงานด้วยกันเอง อีกทั้งหากจะกล่าวว่าประชาชนผู้เห็นว่าตนได้รับความเสียหายอาจฟ้องเจ้าพนักงานผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการตรวจค้นได้อยู่แล้วนั้น ก็ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยที่ประชาชนจำนวนมากยังอยู่ในสภาพที่ต้องจ่ายอมต่ออำนาจรัฐมาโดยตลอด

ดังนั้น การที่รัฐธรรมนูญใหม่ มาตรา 238 บัญญัติว่า “ในคดีอาญาการค้นในที่รโหฐานจะกระทำ

มิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” จึงเป็นการวางมาตรการการตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการตรวจค้นที่รโหฐานนี้ใหม่ โดยเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่สามารถออกหมายค้นได้เองไปเป็นให้ศาล ซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นกลาง ทำหน้าที่เป็นผู้กำนกรองโดยตรวจสอบพยานหลักฐานและเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องตรวจค้นที่รโหฐานนั้น อันสอดคล้องกับหลักการสากลที่ใช้กันอยู่ในนานาอารยประเทศและเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมิให้เจ้าพนักงานของรัฐรบกวนสิทธิโดยมิชอบ แม้มาตรการตามรัฐธรรมนูญใหม่ดังกล่าวได้มีผู้ท้วงติงว่าจะทำให้เจ้าพนักงานประสพความยากลำบากมากขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่เพราะต้องเตรียมพยานหลักฐานเสียก่อนจึงจะได้รับอนุมัติจากศาลให้ตรวจค้นในที่รโหฐานได้ซึ่งก็เห็นจะต้องทำความเข้าใจด้วยเหตุผลว่าความยากลำบากในการทำงานของเจ้าพนักงานแม้เป็นเรื่องที่ควรได้รับความเห็นใจ แต่ก็เพียงความลำบากจากความไม่เคยชินที่จะต้องถูกตรวจสอบได้เท่านั้น มิใช่เรื่องพ้นวิสัยที่จะปฏิบัติงานได้แต่อย่างใด ซึ่งเมื่อชั่งน้ำหนักเทียบระหว่างความสะดวกของเจ้าพนักงานกับความถูกต้องชอบธรรมที่ประชาชนจะพึงได้รับการคุ้มครองสิทธิแล้ว ย่อมเห็นได้ชัดเจนว่าสิทธิเสรีภาพของประชาชนมีความหมายสำคัญยิ่งกว่าเพราะการมีเจ้าพนักงานของรัฐก็เพื่อตอบสนองสิทธิประโยชน์ของประชาชนนั่นเอง

รัฐธรรมนูญใหม่กับปัญหากรณีบุคคลถูกดำเนินคดีอาญา โดยที่มิได้กระทำความผิด

การดำเนินคดีอาญาเป็นการนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษหรือปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามกฎหมาย อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและชื่อเสียงเกียรติคุณของบุคคล จึงจำเป็นจะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งมิให้ดำเนินคดีผิดคนหรือดำเนินคดีกับผู้ที่มิได้กระทำความผิด

การดำเนินคดีอาญากับผู้ที่มิได้กระทำความผิดนั้น แม้ว่าผลสุดท้ายของคดี ศาลพิพากษาว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่ผลร้ายก็ได้เกิดขึ้นแก่จำเลยหรือผู้ถูกกล่าวหาไปแล้ว เพราะอาจถูกคุมขังในระหว่างเวลาที่ถูกดำเนินคดี อีกทั้งต้องเสียหายในทางชื่อเสียงและสิทธิประโยชน์หลายประการอันทำให้ในบางกรณี ผู้ที่ถูกดำเนินคดีอาญาโดยที่มิได้กระทำความผิดนั้นได้รับผลแห่งชีวิตไม่แตกต่างกับผู้ที่ถูกพิพากษาลงโทษว่ากระทำความผิดเพราะต้องได้รับความเดือดร้อนไปแล้วในระหว่างเวลาก่อนที่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น

ด้วยเหตุนี้กระบวนการยุติธรรมที่ได้มาตรฐานจึงต้องวางมาตรการป้องกันมิให้มีการดำเนินคดีอาญากับผู้ที่มิได้กระทำความผิด โดยจะต้องมีการตรวจสอบพยานหลักฐานให้แจ้งชัดในทุกระดับก่อนจะมีการดำเนินคดีอีกทั้งเมื่อมีการดำเนินคดีแล้ว จะต้องมีการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือจะต้องมีการชดเชย

และเยียวยาในกรณีที่เกิดความผิดพลาดในการดำเนินคดีอาญานั้น ดังที่ในรัฐธรรมนูญใหม่ มาตรา 246 ได้บัญญัติว่า “บุคคลใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสีทธิที่เสียไปเพราะการนั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

การกำหนดให้บุคคลผู้ถูกดำเนินคดีอาญาโดยที่มิได้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตลอดจนได้รับคืนสิทธิที่เคยเสียไปเพราะถูกดำเนินคดีอาญาดังกล่าวนั้น เป็นหลักการของกฎหมายใหม่ที่แม้เป็นการเยียวยาที่ปลายทาง แต่ก็จะมีใช้การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เพราะจะเป็นมาตรการที่ช่วยกระตุ้นให้เจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมมีความระมัดระวังมากขึ้นในการดำเนินคดีอาญา อันจะเป็นปัจจัยย้อนกลับมาเสริมระบบการจัดการชั้นพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการตรวจสอบพยานหลักฐานให้ได้ความจริงอย่างแจ้งชัดก่อนที่จะดำเนินคดี

โดย...ชำนาญดี ทองประเสริฐ
ราชบัณฑิต

อุบัติเหตุ - อุบัติภัย - อุบัติวันตราย - อุบัติเหตุ - อุบัติภัย

เมื่อข้าพเจ้าได้ไปประชุมวุฒิสภาเมื่อวันศุกร์ที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 มีรายงานของคณะกรรมการการสาธารณสุข เล่มหนึ่งได้นำเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อขอความเห็นชอบ ซึ่งมีคำว่า “อุบัติเหตุ” มีปรากฏเฉพาะบนหน้าปกรายงานเท่านั้น

คำว่า “อุบัติเหตุ” ข้าพเจ้าไม่เคยพบ เคยพบแต่คำว่า “อุบัติเหตุวันตราย” ซึ่งเรามักใช้ในเวลาอวยพรให้แก่กัน ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนเสมอ เช่น “ขอให้ท่านแคล้วคลาดจากอุปสรรค อุบัติวันตรายทั้งมวล” ส่วนคำว่า “อุบัติเหตุ” ก็พอได้ยินอยู่บ้าง แต่คำนี้ไม่มีในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ทั้งฉบับ พ.ศ. 2493 และ ฉบับ พ.ศ. 2525 มีแต่คำว่า “อุบัติเหตุ” “อุบัติภัย” และ “สาธารณสุข” เท่านั้น

คำว่า “อุบัติเหตุ” เป็นคำที่เราได้ยินได้ฟังและพบอยู่ในหนังสือเป็นปกติ คำนี้พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้บทนิยามไว้ว่า “น. เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด, ความบังเอิญเป็น.” เกิดจากคำว่า “อุบัติ” กับ “เหตุ” มาเข้าสมาสกัน คำว่า “อุบัติ” ตรงกับคำบาลีว่า “อุปฺปตฺติ” และตรงกับคำสันสกฤต “อุตฺปตฺติ” พจนานุกรม ได้ให้ความหมายไว้ว่า “น. การเกิดขึ้น, กำเนิด, การบังเกิด; รากเหง้า, เหตุ. ก. เกิด, เกิดขึ้น.” และมีคำว่า “อุบัติภัย” อีกคำหนึ่งซึ่งพจนานุกรมได้เก็บเป็นลูกคำของคำว่า “อุบัติ, อุบัติ-” และได้ให้บทนิยามไว้ว่า “น. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ.” บทนิยามนี้เกิดเมื่อมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับอุบัติภัยซึ่งในตอนนั้นคุณทวี ฤกษ์จำนง รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้โทรศัพท์คุยกับข้าพเจ้า และได้ถามว่า คำว่า “อุบัติภัย” ควรจะนิยามอย่างไรดี ข้าพเจ้าก็ได้สอบถามว่า คำว่า “อุบัติภัย” ตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความหมายอย่างไร เมื่อได้ทราบความหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็เสนอบทนิยามให้ว่า “ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ” แล้วข้าพเจ้าก็ได้นำเสนอคณะกรรมการชำระพจนานุกรม และคณะกรรมการปรับปรุงพจนานุกรม สมัยก่อนเพื่อเก็บไว้ในพจนานุกรม ฉบับ พ.ศ. 2525 ดังที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้

คำว่า “อุปฺปตฺติ” หนังสือ “พจนานุกรม บาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ” ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เดิมเกิด; ความเกิด” เทียบภาษาสันสกฤตไว้ด้วยว่า “อุตฺปตฺติ” แต่ก็เห็นว่าแปลกที่หนังสือ “สันสกฤต - ไทย - อังกฤษ อภิธาน” ของหลวงบวรบรรณรักษ์ (นิยม รักไทย) มิได้เก็บคำว่า “อุตฺปตฺติ” ไว้ มีแต่ “อุตฺปตฺติปรโยค” (อุต - ปต - ตี - ประ - โย - คะ) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า “นัย, ความหมาย, ผลอันพึงได้จากการรวมเหตุและผล; meaning, purport, production by the joint operation of cause and effect.” เพียงเท่านั้น

ส่วนคำว่า “อุบัติเหตุวันตราย” นั้น เป็นการนำเอาคำว่า “อุบัติเหตุ” กับ “อันตราย” มาเข้าสนธิกันเป็น “อุบัติเหตุวันตราย” อาจแปลว่า “อันตรายที่อุบาทว์” หรือ “อุบาทว์และอันตราย” ก็ได้

คำว่า “อุปัทว” มาจากคำบาลีว่า “อุปททว” หนังสือ “ปทานุกรม บาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ” ได้ให้ความหมายไว้ว่า “อันตรายเครื่องเข้าไปเผาเอา, ความจัญไร; จัญไร, อันตราย” เทียบคำสันสกฤตไว้ว่า “อุปททว” (อุ - ปัด - ทระ - วะ)

คำ “อุปททว” หนังสือ “สันสกฤต - ไทย - อังกฤษ อภิธาน” ของหลวงบวรบรรณรักษ์ (นิยมรักไทย) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ “น. ‘อุตบาด,’ บิทา, ประชาบิทา, ‘ประชาบิทน์’ กิไช้; เทศียทุกซ์ จะเปนกฤติ เป็นกรรมณ์ ของฤตุกาล หรือของพระราชาก็ตามที, อนาหารสมัย, อุปปีทา, ฯลฯ; เทศียกลหะ, ราชากิโทระหะ, พลาตการ (=ผลการ); มารก, มาริ (= ห่า, โรคอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งพลอยชนเอามานุษไปเสียดวาระระมาก ๆ ในคราวที่มานุษเบียดเบียนกัน, ‘โรคพลอยเข้ากระทำมรณกรรม’ กิไช้); oppression, tyranny; national calamity, whether the act of the seasons or the king, famine, exaction, etc.; national commotion; rebellion; violence; pest, plague, a disease brought on whilst a person labours under another.”

คำว่า “อุททว” หรือ “อุปททว” นี้ ภาษาไทยเรานำมาใช้เป็น “อุบาทว์”

คำว่า “อุบาทว์” พจนานุกรม ฉบับ พ.ศ. 2525 ได้ให้บทนิยามไว้ดังนี้ “ว. อัปรีย์, จัญไร, ไม่เป็นมงคล.”

คำว่า “อัปรีย์” พจนานุกรม ฉบับ พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ว. ระยำ, จัญไร, เสวทราม, ต่ำช้า, ชั่วช้า, ไม่เป็นมงคล.” และบอกไว้ด้วยว่าตรงกับภาษาสันสกฤตว่า “อปรีย” และคำบาลีว่า “อปปิย”

ความจริงคำว่า “อปปิย” ในภาษาบาลีก็แปลว่า “ไม่เป็นที่รัก” เท่านั้น แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยความหมายเปลี่ยนแปลงไปมาก

ส่วนคำว่า “จัญไร” พจนานุกรม ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ว. เสวทราม, เป็นเสนียด, จังไร ก็ว่า.” มิได้บอกว่าจะมาจากคำภาษาอะไร ซึ่งอาจเป็นภาษาเขมรก็ได้

คำว่า “อุปัทวภัย” ถ้าจะเก็บไว้ในอนาคต ก็คงต้องแปลว่า “ภัยที่เกิดจากอุปัทวเหตุ” และก็ต้องเก็บคำว่า “อุปัทวเหตุ” ไว้ด้วย และตามรูปศัพท์ก็ควรจะแปลว่า “เหตุอุบาทว์, เหตุการณ์ที่ถือว่าอุบาทว์” อย่างโรคเอดส์ในปัจจุบันนี้ซึ่งรักษาได้ยาก และก็แพร่หลายไปทั่วโลก จะถือว่าเป็น “อุปัทวภัย” ก็คงจะได้ เพราะเป็นภัยที่เกิดจาก “สาเหตุที่อัปรีย์จัญไรหรือไม่เป็นมงคล” ทั้งนั้น

คำว่า “สาธารณภัย” พจนานุกรม ฉบับ พ.ศ. 2525 ได้ให้บทนิยามไว้ดังนี้ “น. ภัยที่เกิดแก่ประชาชน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม; (กฎหมาย) อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ.”

(จากราชการ “ภาษาไทย 5 นาที”)

บอกข่าวต่างแดน

โดย ... กอภวิเศษศิริพันธ์

เลบานอน

นายพลเอมิล ลาฮูต อดีตผู้บัญชาการกองทัพเลบานอน ได้รับเลือกอย่างเป็นทางการจากรัฐสภาเลบานอน เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเลบานอนสืบแทนประธานาธิบดีอัสเส็สฮราวี และได้เข้าพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2541

นายพลลาฮูต เป็นประธานาธิบดีคนที่ 11 ของเลบานอนนับตั้งแต่เลบานอนได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสเมื่อปี 2486

เวเนซุเอลา

ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของเวเนซุเอลา เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2541 ผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนใหม่ คือ นายฮูโก ชาเวซ อดีตทหารราบผู้เคยก่อรัฐประหารวัย 44 ปี ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ 56 ในขณะที่นายซาลาส คู่แข่งคนสำคัญฝ่ายอนุรักษนิยมได้คะแนนเพียงร้อยละ 40

ไต้หวัน

ไต้หวันได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาิติบัญญัติ เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2541 ปรากฏว่าพรรคก๊กมินตั๋งหรือเคเอ็มทีซึ่งเป็นพรรครัฐบาลของประธานาธิบดีลี เต็ง ฮุย ได้รับชัยชนะครองเสียงข้างมากในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผลมาจากการชูนโยบายประนีประนอมกับจีนแผ่นดินใหญ่และการบริหารเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมั่นคง โดยได้รับเลือก 96 ที่นั่ง รวมทั้งนั่งที่มีอยู่เดิมเป็น 123 ที่นั่ง จากจำนวนสมาชิกสภาิติบัญญัติทั้งหมด 225 ที่นั่ง ในขณะที่พรรคดีพีพี ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน ได้ 52 ที่นั่ง รวมทั้งนั่งที่มีอยู่เดิมเป็น 70 ที่นั่ง พรรคนิวปาร์ตี้ได้ 7 ที่นั่ง รวมเป็น 11 ที่นั่ง และพรรคเล็กอื่น ๆ มีที่นั่งรวม 21 ที่นั่ง

นอกจากนี้ ชาวไต้หวันได้ลงคะแนนเสียงเลือกนายหม่า หยิง เจียว อดีตรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม สังกัดพรรคก๊กมินตั๋ง เป็นนายกเทศมนตรีคนใหม่ของกรุงไทเป ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจมากที่สุดรองจากประธานาธิบดี ในขณะที่นายเจิน ฮุย เบียน จากพรรคดีพีพี ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีคนเดิมได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนไม่มากนัก

รัฐสภาราชอาณาจักรเบลเยียม

โดย กองวิชาสังคมศึกษา

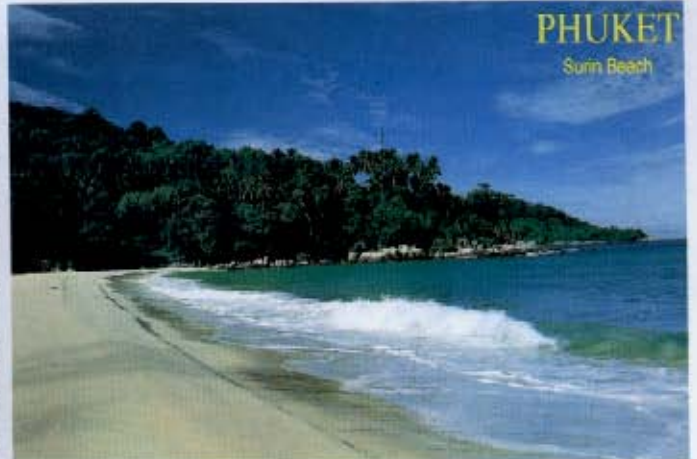
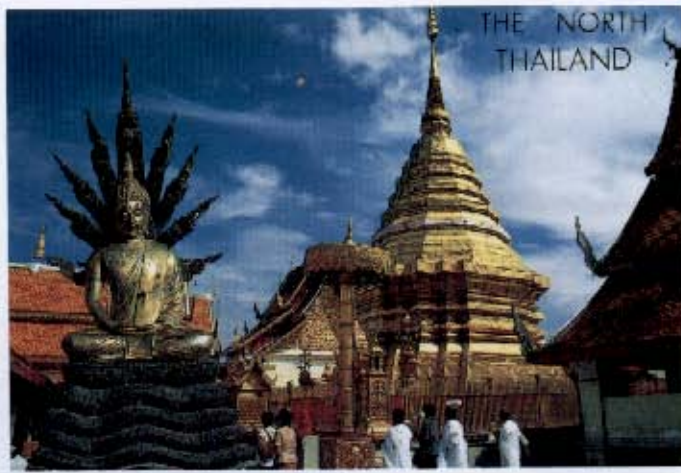
ราชอาณาจักรเบลเยียมตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก มีพื้นที่ทั้งหมด 30,519 ตารางกิโลเมตร เมืองหลวงชื่อ กรุงบรัสเซลส์

มีรูปแบบการปกครองเป็นสหพันธรัฐ ปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สมเด็จพระราชาธิบดี อัลเบิร์ต ที่ 2) อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

การปกครองในระดับสหพันธ์ มีรัฐสภาแบบระบบสภาคู่ คือสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง จำนวน 150 คน มีวาระ 4 ปี และวุฒิสภา จำนวน 71 คน มาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง มีวาระ 4 ปี ดังนี้

1. เลือกตั้งโดยคณะผู้เลือกตั้งชาวดีท์	จำนวน 25 คน
2. เลือกตั้งโดยคณะผู้เลือกตั้งชาวฝรั่งเศส	จำนวน 15 คน
3. แต่งตั้งโดยสภาเฟลมมิส (Flemish Council)	จำนวน 10 คน
4. แต่งตั้งโดย Council of French Community	จำนวน 10 คน
5. แต่งตั้งโดย Council of German-Speaking Community	จำนวน 1 คน
6. แต่งตั้งโดยสมาชิกวุฒิสภาที่กล่าวข้างต้นในข้อ 1 และ 3	จำนวน 6 คน
7. แต่งตั้งโดยสมาชิกวุฒิสภาที่กล่าวข้างต้นในข้อ 2 และ 4	จำนวน 4 คน

โดยผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรมีอายุ 18 ปี ส่วนผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสองสภายังมีอายุ 21 ปี ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีการเลือกตั้งพร้อมกัน

1	
2	3
4	5

1. วัดพระธาตุดอยสุเทพ จ.เชียงใหม่

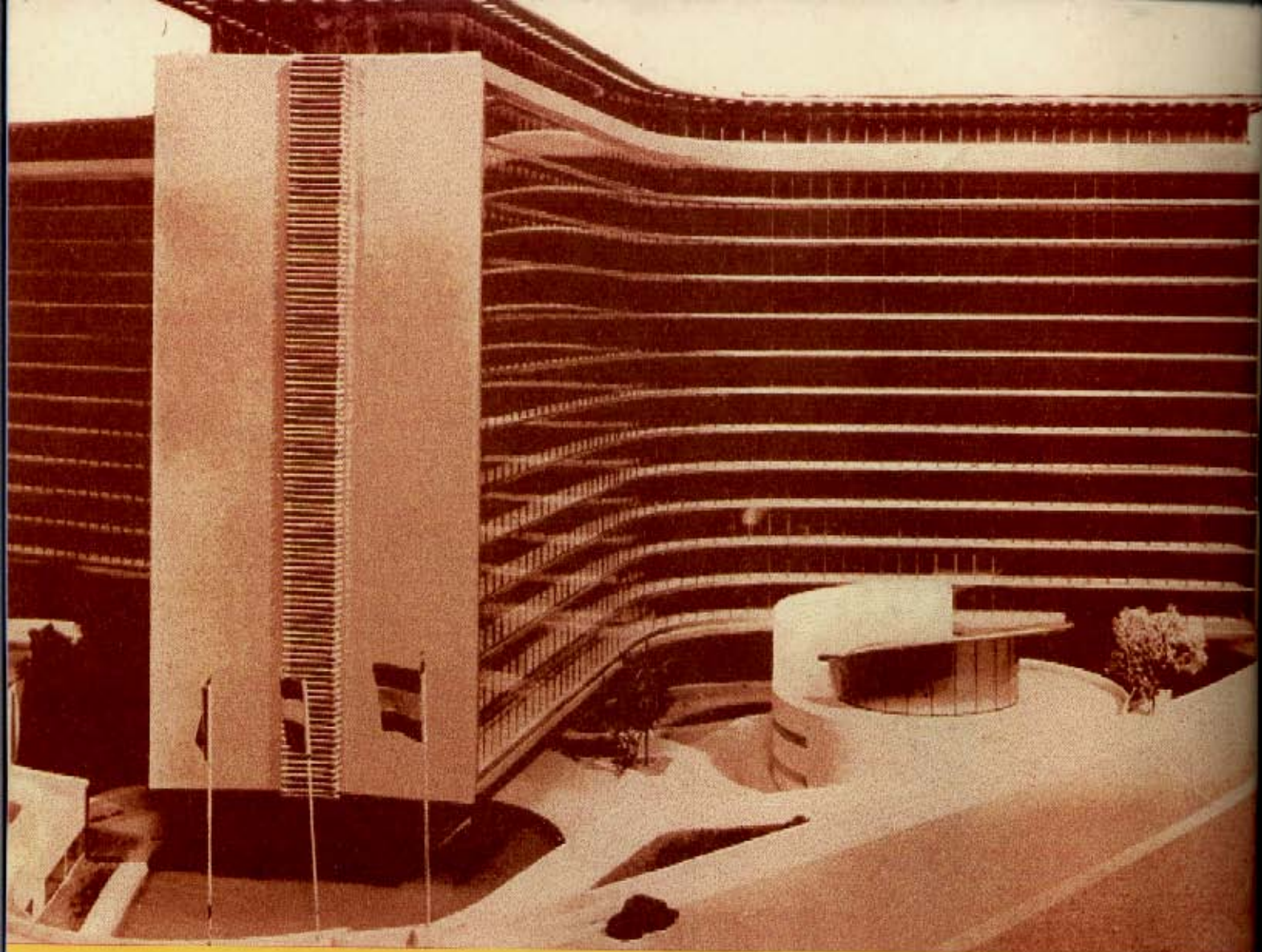
2. ถ้ำเขาหลวง จ.เพชรบุรี

3. ปราสาทหินพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์

4. ตลาดน้ำ จ.ราชบุรี

5. หาดสุรินทร์ จ.ภูเก็ต

	a m a z i n g	1998
	THAILAND	1999

อาคารรัฐสภาราชอาณาจักรเบลเยียม

สารวุฒิสภา เป็นวารสารฉบับรายเดือน

จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นวาทันทีนันทนาการโดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ภาคต่อของการข้อมูล ข้อมูลแนะนำหรือคำถามใด ๆ เกี่ยวกับวุฒิสภาหรือรัฐสภา

กรุณาติดต่อ : ฝ่ายสารสนเทศ กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ถนนจู่ทองใน ฤๅสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 244 - 1557 - 60

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. 244 - 1741